

Even uw aandacht...

Deze 'smaakmaker' laat u toe kennis te maken met dit werk.

Dit tekstfragment mag niet gebruikt worden voor opvoering. Het mag niet worden gedownload, afgedrukt of verder verspreid.

Indien deze smaakmaker u bevalt, raden we u aan het volledige toneelstuk te ontlenen en te lezen voor u tot de aankoop van boekjes voor opvoering beslist.

Veel leesplezier!

DE GOKKER

Eenakter door

GASTON GHEUENS

Toneelfonds J. JANSSENS * Antwerpen

1986

(N° 1591)

OPVOERINGSRECHT

Het opvoeringsrecht wordt verkregen na aankoop van tenminste VIER tekstbrochures bij de uitgever en na betaling van de verschuldigde auteursrechten aan: S.A.B.A.M.

Aarlenstraat 75-77
1040 Brussel.

Men mag geen gebruik maken van gekregen of gehuurde boekjes!

c 1986 Toneelfonds J. Janssens

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvuldigd en/of openbaar gemaakt op enigerlei wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

1.

Personen:

=====

Erik Mertens.

Frank

De soldaat

De majoor.

Decor:

=====

Men groezelig cachot in een ouderwetse gevangenis.

Rechts is de zwaar-lijkende, metalen ingangsdeur.

Achteraan en tegen de linker zijwand staat een brits met een strozak, geen dekens of lakens.

Boven het bed achteraan is tamelijk hoog een tralievenster.

In het centrum van het toneel hangt een naakte gloeilamp in een socket die voorzien is van een "kattetekop" (voor aftapping met één/ stekker.)

In een hoek achteraan staat een draagbare toilettenner.

2

2 . 2

Bij het opgaan van het doek is het toneel verlaten en donker.

Het licht wordt aangeknipt: we horen over de luidspreker de geluiden van het opzijschuiven van grendels en het openpiepen van een zware deur.

De deur gaat (naar buiten) open: Erik wordt ruw het toneel opgeduwd door de soldaat. Erik is in kostuum, tamelijk netjes, al draagt hij geen das om zijn hals en geen veters in zijn schoenen. De soldaat is in uniform heeft een revolver aan zijn gordel en een dikke gummiknuppel.

2.

Soldaat Op, joh..Je krijgt nog even respijt..Om je gebeden te zeggen.

Erik Ik wil een hogere officier spreken.

Soldaat Jij hebt niks te willen.

Erik Zeg je overste dat Erik Mertens hem wenst te spreken.

Soldaat En wat nog, joh?

Erik Ik sta erop!

Soldaat Ohoh, hij staat erop, haha...(dreigend) Als ik met jou klaar ben, rooie rakker, dan zal je niet makkelijk ^{meer} gelijk waar staan.

Erik Als je niet doet wat ik zeg, krijg je'r achteraf spijt van

Soldaat Meneer denkt nog in een positie te zitten, waarin hij kan dreigen? (dreigend) Ik kan je hier stokstijf steendood slaan en geen haan die erover kraait.

Erik Als je zou weten wie ik ben, dan zou je't begrijpen.

Soldaat Gelijk wat jij denkt te zijn, dat WAS je. Volstrekt verleden tijd. Er is een kleine verandering gekomen in het regime sinds een paar dagen, of ontgaat je dat een beetje?

Erik Luister, man: als jij er één bent die moet voelen, eer je begrijpt....

Soldaat (onderbreekt hem) Wat krijgen we nu!? (haakt knuppel los) Dreiging met handtastelijkheden!?

Erik (terugkrabbelend) Begrijp me niet verkeerd!

Soldaat Ik begrijp je al te best. Jij meent dat je NOG altijd hoog van de toren kan blazen!

Erik Ik wil je enkel overtuigen van de noodzaak, ook voor jou, om mij een hogere officier te laten zien. Als ze later ondervinden dat je me dat geweigerd hebt, dan zal je'r niet zo best voorstaan.

Soldaat (enigszins geïntimideerd) Slechter dan wanneer ik mij in de luren laat leggen door een rood zwijn, dat niks meer te vertellen heeft?

Erik Véél slechter. Want DAT is het juist: ik ben een gewezen rood zwijn dat nog wat te vertellen heeft. Vooruit, breng me bij je hogere officier?

Soldaat (observeert hem eventjes) Ik maak me niet belachelijk, joh! (hij keert zich om)

Erik (ongemakkelijk) Je zal het betreuren!

Soldaat (stapt buiten) Dat zien we dan nog wel...(verdwijnt)

Erik (pleitend) Ga tenminste zeggen wat ik je gevraagd heb?..Ga ~~om~~ me lachen desnoods...Maar zorg ervoor dat ze't te weten komen....

We horen de zware deur dichtpiepen, dichtslaan, de grendels verschuiven.

Erik (half-luidop, bij zichzelf eigenlijk) Verdomde idioot!...
(hij haalt diep adem, wendt zich van de deur weg, kijkt iet-
wat doelloos rond, is ineens zichtbaar niet meer op zijn
gemak. Hij veegt zijn vinger langs een stromatras, bekijkt
de vinger, ruikt eraan, trekt een grimas van walgiĝ.
Hij loopt "verkennd" rond in de oel, zet zich op het bed
achteraan, na ook weer eerst even betast en geroken te
hebben. Hij trekt een gedegouteerd gezicht, staat op,
loopt weer naar de andere brits.)

Vóór hij erbij is, horen we de grendels op de deur verschuiven.

Erik (kijkt opgetogen op) Dus toch!? (hij loopt naar het midden
van het toneel, kijkt hoopvol naar de deur)

We horen de deur tergend langzaam openpiepen.

Soldaat (off) Vooruit, vóódebaal, gedraag je wat manhaftiger!

Frank wordt het toneel opgeslingerd als iemand die nog een trap achterna
krijgt. Hij is blootvoets, kan niet op de planken van zijn voeten steunen,
laat zich meteen neerzakken op handen en knieën, kruipt zo naar Erik toe.
Hij is in broek en (gescheurd) hemd. Het hemd is smerig, bevlekt met bloed
en slijk; zijn gelaat is gemaquilleerd als het gelaat van iemand die
geslagen is geworden, gefolterd.

Soldaat (verschijnt heel even om twee veterloze schoenen op het
toneel te werpen) Hierzie! Als je ze weer aankrijgt dan
mag je't proberen...(verdwijnt, de deur piept dicht)

Frank (kruipt naar de brits links, kruipt erop, kreunend)
Oooh...

Erik Goeie God..Kan ik je helpen?

Frank Neen...ooh...(rolt zich op zijn zij, trekt voeten op,
pijnlijk) Ooh...

Erik Kan ik echt niks voor je doen?

Frank Laat me met rust..Oooh...Aieaieaie...

Erik Is er hier geen water, waarmee ik je kan verfrissen?

Frank Neen.

Erik Er MOET toch water zijn?

Frank Je krijgt bij elke maaltijd een kroesje..Als je't maal-
tijd kan noemen tenminste?

Erik Hebben ze je ondervraagd?

Frank (kijkt hem minachtend aan) Wat dacht je?

Erik Waarom? (als Frank nog verontwaardigder-smalend kijkt)
Ik bedoel: ken jij bijzondere geheimen, of zo?

Frank Je moet geen geheimen kennen om die schoften de kans te
geven erop los te troeven.

Erik Wat willen ze dan te weten komen?

Frank Namen.

Erik Van partijleden?

Frank Die ze al allemaal kennen. Ze hebben de lijsten. (kijkt
hem onderzoekend aan) Ken ik je niet van ergens?

Erik Ik ben Erik Mertens.

- Frank Natuurlijk! Ik ken je van op de televisie..(ongelovig) Ik hoorde zeggen dat heel het hoger kader ontkomen was?
- Erik Sommigen zijn gevlucht, ja. Anderen zijn gebleven omdat we onze verantwoordelijkheden willen nemen.
- Frank Omdat je niet bent weggeraakt, zeker?
- Erik Toch niet.
- Frank Dan ben je gek...(zucht diep) Geen wonder dat we verloren hebben: met een stel mafketels aan de leiding...(kijkt Erik meewarig aan) Blijven om in de handen van regelrechte beenhouwers te vallen!?
- Erik Niet iedereen heeft het ervoor over om in het buitenland helemaal opnieuw te beginnen.
- Frank (smalend) Als jij verkiest in een stinkend cachot onder te gaan..? Je hebt er nooit in je leven ZO slecht voorgestaan, meneer de partijsecretaris. Als ze mij als nulliteit al zo aanpakken...
- Erik Misschien is DAT de reden?
- Frank Wat?
- Erik Dat jij een nulliteit bent?
- Frank Och, jij denkt dat je hier een voorkeurbehandeling zal krijgen? Ohoh, dromer...Dat zijn sadisten, man, die geen kruimel respect hebben voor de medemens.
- Erik Misschien behoort jij tot de categorie van mensen die geschopt en geslagen wordt!?
- Frank Ik geloof dit niet...(observeert hem) En jou hebben ze nog niet aangepakt!?
- Erik Ik reken erop dat ze dat niet zullen doen ook.
- Frank Jij sukkelaar. Toen ik beneden zat te wachten sleepten ze Marcel Daalderop buiten...
- Erik (ongemakkelijk) Marcel?
- Frank In veel slechtere staat dan ik, nu.
- Erik (slikt moeizaam) Dat is dan jammer voor hem.
- Frank Man, die sadisten slaan en stampen voor het plezier. Die horen je graag huilen en kermen. Of denk je dat ze niet weten dat we niks te vertellen hebben?
- Erik Dat weet ik wél; daarom moet je't anders aanpakken.
- Frank JIJ hebt niks aan te pakken: ZIJ pakken aan. Hebben ze jou misschien beleefd uitgenodigd om hen hierheen te volgen, toen ze je arresteerden?
- Erik Dat waren een paar handlangers van het allerlaagste allooi.
- Frank Ze hebben hier niks anders. Zoals bij alle geheime polities waar ook ter wereld. Schorremorrie dat weet dat ze ongestraft hun gang kunnen gaan.
- Erik Ik vertrouw er/toch op...
- Hij wordt onderbroken door het geluid van het wegschuiven van de grendels.
- Frank (krennt, trekt zich automatisch tegen de muur terug) Je zal het aanstonds weten.
- De deur piept open.